

Ureja uredniški
odbor — Glavni
in odg. urednik
lože Stular —
tel. 22-111, lok.
82 — Tisk in
kličiji CP „Go-
renjski tisk“

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

LETO VII. — STEVILKA 4

KRANJ, 24. FEBRUARJA 1967

Reorganizacija Zveze komunistov: VSEBINSKO ALI FORMALNO VPRAŠANJE?

Piše:

**Ciril Habe, sekretar
TK ZK Sava**

Razvoj proizvodnih sil ter na tej osnovi tudi razvoj družbenih odnosov zahtevata tudi organizacijsko prilagoditev delovanja Zveze komunistov.

Organizacija Zveze komunistov Jugoslavije je bila tista politična sila, ki se je zavzela za uvedbo delavskega samoupravljanja. Postavila si je za cilj, da mora postati mehanizem samoupravljanja edini nosilec vloge odločanja. Pri izgrajevanju sistema samoupravljanja smo se in se še srečujemo z nešteti težavami. Družbeno-politične organizacije, zlasti pa organizacija Zveze komunistov, so tiste sile, ki so dolžne delovati v kolektivu tako, da postaja mehanizem samoupravljanja vedno bolj sredstvo delovnega človeka za odločanje o razvoju podjetja, delitvi dohodka, urejanju notranjih odnosov in drugih pomembnih vprašanjih. Ustava iz leta 1963 je postavila kot ustavno pravico delovnega človeka tudi »pravico do samoupravljanja«. S tem, da je zajeta v ustavi, pa še ne pomeni, da je tudi realizirana. S pravico samoupravljanja je istočasno povezana tudi dolžnost, da se usposabljammo upravljati.

V procesu izgrajevanja vsebinskega, ne formalnega, upravljanja se pojavljajo različne koncepcije, tudi take, da vodi samoupravljanje v anarhijo.

Osnovna poteza pa izhaja ravno od delovnega človeka: »ker ustvarja, mu pripada tudi pravica, da odloča o tem, kaj se bo z rezultatom njegovega dela zgodilo.«

Vključevanje organizacije ZK v mehanizem samoupravljanja mora biti tako, da se znotraj samega mehanizma bije boj za prevladovanje stališč, ki so skupna večini članov kolektiva, ne pa posameznim grupam. Iz tega jasno izhaja sledeče stališče:

»Organizacija ZK nima direktivne vloge in si sama tudi najbolj prizadeva, da bo postala pravica odločanja last delovnega človeka.«

Dosedanji razvoj postavlja zahtevo, da se spremenijo organizacijski principi, ki so bili do sedaj veljavni v organizaciji ZK. Osnovne organizacije ZK so odigrale pomembno vlogo pri aktiviranju organizacije ZK. V fazi izvajanja gospodarske reforme pa je nujno potrebno osvojiti drugačne organizacijske principe v ZK. Cilj zveze komunistov v novih organizacijskih principih je tudi aktivnejša vloga pri reševanju protislovij, s katerimi se srečujemo. Pri tej reorganizaciji se postavlja vsebinsko vprašanje, kako dati komunistom novo idejno orožje za borbo za nadaljnje izgrajevanje socialističnih družbenih odnosov ter višji življenjski stan-

dard delovnih ljudi. Z gospodarsko reformo ter IV. plenomom CK ZKJ julija 1966 je jasno začrtana pot, kako mora ZK iz organizirane politične sile, ki je delovala pretežno preko oblasti in države, preiti na neposredno vplivanje na zavest upravljalca, da bo ta lahko prišla do izraza v mehanizmu direktne demokracije.

To pa pomeni, da mora biti ZK odprta za vse napredne in ustvarjalne pobude, da mora postati žarišče, kjer se dajejo iniciative, kjer se oblikujejo stališča do bistvenih vprašanj razvoja družbe in podjetja, in kjer potekajo dogovori za neposredno politično akcijo.

S to metodo delovanja morajo odpasti trenja med komunisti z različnimi pogledi ter mora v demokratični in tovariški razpravi s konstruktivno kritiko priti do skupnega stališča. V bodoče bomo morali posvetiti največ pozornosti ravno zgornjemu stališču in v primeru, če se kdo po tem stališču ne bo ravnal, primerno ukrepati. Takšne zadeve so v praksi tudi hromile idejno borbo za realizacijo načelnih stališč. Predlog resolucije za VII. plenum CK ZKS predvideva glede zgornjega vprašanja večjo disciplinsko odgovornost ter idejno prečiščevanje naših vrst.

Jože Boltez, sekretar osnovne organizacije valjarna II.

Organizacijske oblike je treba gibčno prilagajati samoupravnim nazorom, vendar pa mora biti prisoten jaseen politični smoter, to je, večja učinkovitost v izvrševanju političnih nalog. Pri tem se bomo morali namesto sestankov več posluževati aktivov, predavanj, seminarjev, tečajev in drugih oblik.

Organizacija ZK nima utvar, da v vrstah ZK ni veliko članov ZK, ki so le zunanji opazovalci ter zgolj kritiki stanja v družbi, sami pa se ne vključijo aktivno v odpravljanje napak ter začetovanja politike nadaljnega razvoja samoupravljanja. Takšno situacijo imamo tudi v našem podjetju, ko so posamezni komunisti pasivni, zunanji opazovalci, ki čakajo na izhod idejnih spopadov, skratka, so breznačelni, da se ne bi zamerili komurkoli. Z reorganizacijo moramo doseči ravno to, da se bo tudi ta krog komunistov idej-

no opredelil ter vključil v javno politično aktivnost. Politična aktivnost je v tem, da se potegujemo in borimo za realizacijo načelne politike v sami praksi, da ne bodo stališča eno, dejanja pa drugo; da so vsi člani kolektiva enakopravni tudi v izražanju svojih mnenj, da jih v tem podpiramo javno in javno kritiziramo vse pomanjkljivosti in napake, ter nakazujemo pota za odpravljanje le-teh. Za takšno delovanje pa potrebujemo načelne komuniste, idejno prečiščene, katerim je politika najmanjšega odpora tuja in ki so v svojih prizadevanjih enotni. Zato mora reorganizacija Zveze komunistov zagotoviti enotnost ZK na novih osnovah.

Tudi organizacija ZK v našem podjetju se je aktivno vključila v diskusijo o reorganizaciji. V osnovnih organizacijah smo prišli do zaključka, da formalne reorganizacije ne potrebujemo, temveč potrebujemo reorganizacijo naše aktivnosti, potrebujemo napore od osnovnih organizacij do najvišjih forumov naše organizacije, da bi dosežena enotnost in podpora v realizaciji sprejetih stališč. Večina komunistov se je izjasnila, da naj bi bila organizacija Zveze komunistov še vedno v podjetju, da pa osnovna organizacija ni več pravo mesto za skupne dogovore komunistov. Zato so se porodili predlogi, da bi se komunisti sestajali po grupah, oz. naj bi se več osnovnih organizacij združilo. Na čelu celotne organizacije ZK v podjetju pa naj bi ostalo neko telo kot koordinator, ali je to telo tovarniški komite ZK ali imenovano drugače, je še vedno stvar diskusije.

Dosedaj sem nakazal nekaj načelnih vprašanj o reorganizaciji v vrstah Zveze komunistov. Na tovarniški konferenci organizacije ZK bo tudi vprašanje reorganizacije predmet diskusije in bomo sprejeli določene zaključke.

Vlado Lah, sekretar osnovne organizacije tehnični izdelki I.

11. MARCA LETOS BO REDNA LETNA KONFERENCA ORGANIZACIJE ZK SAVA

Zakaj takšno ravnanje?

V zadnjem času je bilo slišati veliko pripomb na račun oskrbnika počitniške koče na Pokljuki (kolektiv gostišča »Jelka«). Nerodno in neprijetno nam je bilo, ker smo bili prepričani, da je oskrbovanje naše koče zaupano dobremu gospodarju. Svoje zaupanje v kolektiv gostišča »Jelka« (prej počitniška skupnost IS) smo osnovali na doseženih uspehih tega kolektiva, ki si je uspel v pičlih dveh letih ustvariti, poleg ravnanja v vsakdanjem poslovanju, še ugodno materialno osnovo za nadaljnje poslovanje.

Ko so se posamezne skupine vračale s Pokljuke, so bile vedno

meseci, zraven je bila nabavljena celotna oprema za kuhinjo in jedilni pribor za 14 oseb (toliko, kolikor je ležišč). V kolikor bi dobro gospodarili in ne bi občutili, da delamo oz. uporabljamo dobrine, ki so last celotnega kolektiva, bi bila današnja slika doma povsem drugačna kot dejansko je.

Da bi se na mestu prepričali, kako je s pripombami na račun oskrbovanja in reda v koči, sem se pojavil nenajavljen v soboto, 11. februarja v koči. Moral sem paziti, da sem sploh lahko prišel do koče, kajti gaz, ki od ceste drži proti koči, je vse drugo prej kot gaz. Občutek sem imel, da je bil

V vrsti širokih in burnih razprav o primanjkljaju v socialnem zavarovanju smo se znašli tudi mi.

Zavod za socialno zavarovanje Kranj je pripravil razgovor tudi z našimi zavarovanci. 8. februarja je bila pri nas v sejni sobi na Gaštevju razprava o predlogu, kako naj bi zavarovanci sodelovali pri odpravljanju težkega položaja socialnega zavarovanja. Predstavniki organov upravljanja, družbenopolitičnih organizacij, strokovni delavci in posamezni člani kolektiva so v razpravi povedali precej mnenj in opozorili na nepravilnosti v dosedanjem poslovanju zavodov soc. zavarovanja.

Poudarili so predvsem, da vsi takšni ukrepi ali prošnje prihajajo na neposrednega proizvajalca in občutno vplivajo na njegov standard. Opozorili so, da bi bilo morda bolje, če bi se vsi ti zavodi najprej obrnili v težkem položaju v svoje delovne enote in le-tam skušali najti vsaj del sredstev za kritje tako velikih izgub.

Razumljivo, da je bil predstavnik komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, namestnik direktorja tov. Boris Žužek v precej nerodnem položaju. Povedal je, da vrsta zveznih predpisov močno obremenjuje delo zavodov in da so praktično republiški ali komunalni zavodi pri vsem tem zelo malo krivi.

Na vprašanje, ali bodo takšne razprave vplivale na zaključke in sklepe o uvedbi prispevkov za soc. zavarovanje, je tov. Žužek dejal, da ne. Brez komentarja! Postavljamo vprašanje, kje so naši poslanci in zakaj ne pridejo med volilce?

z nečem nezadovoljne, redno je bilo kaj narobe, manjkalo je to in ono, popraviti je bilo treba marsikaj itd. Kočo smo pred 18 meseci popolnoma preuredili in na novo opremili, za kar smo porabili lepo vsoto denarja. Tega nam ne sme biti žal, saj smo takrat, ko smo se odločili za adaptacijo, dejali, da se bodo te investicije, namenjene rekreaciji članom naše delovne skupnosti, bogato obrestovale. Tako bi dejansko tudi moralo biti, če ne bi...

Kot sem že omenil, je bila prenovitev koče opravljena pred 18

sneg zato, da lahko nekateri nemoteno onesnažujejo pot.

Pred bajto, tik ob drvarnici, kup papirja, praznih konzervnih škafel itd. kar je priča o kulturni ravni obiskovalcev naše počitniške koče. Že pogled s ceste proti koči nam pove, da so v domu brezvestneži (oprostite izrazu), ki jim je kaj malo mar, kako ravnajo z družbeno imovino, saj je bila cela bajta razsvetljena tako, kot da bi bilo to sredi noči in ne ob 9. uri dopoldne — ob lepem sončnem

nadalj. na 2. strani

KAJ JE NOVEGA V VALJARNI II?

Kdor gre skozi valjarno II, lahko opazi vidno spremembo. Stroj, tla in ostalo orodje, ki je v valjarni, niso več prašni kot je bilo do sedaj. Verjetno se bo marsikateri izmed bralcev vprašal, kako pa sedaj opraviš zmes, ki so ravno tako bele, kot so bile prej. Seveda so bele, samo namesto, da bi jih prašili s smukcem, jih enostavno pomakajo v raztopno vodo in kaolino.

To je vsekakor velika pridobitev za tovarno, za oddelek, predvsem pa za tiste neposredne proizvajalce, ki delajo z zmesmi. Kako se praši, če uporabljajo smukec, lahko vidi vsak na tistih delovnih mestih, kjer smukec še uporabljajo. Delavci so zadovoljni, ker ni zaprašen zrak okoli njih, predvsem pa so zadovoljni, ker se zmesi ne drže skupaj, tako kot so se prej. Nešteto krat so morali dobro prijeti, da so zmesi ali posamezno ploščo ločili od druge. Vsak najmanjši prepih ali stisnjen zrak, ki so ga uporabili v druge namene, je dvignil cel oblak smukca v ozračje. Pri transportu zmesi se je pri vsakem tresljaju vsulo polno smukca na tla ali v zrak. Verjetno je ta pridobitev dala tudi večji delovni elan.

Uporaba zaščitnih čevljev

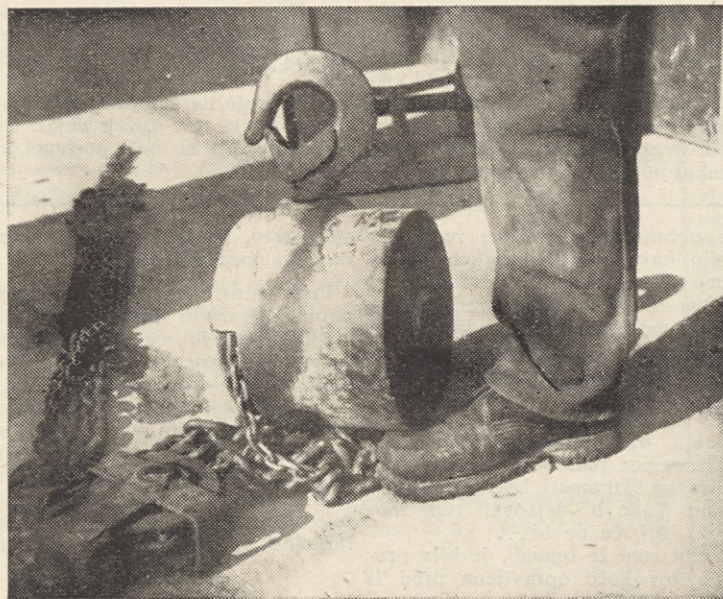
Precej delavcev v podjetju izraža željo, da bi jim še dodatno dodelili zaščitne čevlje, kljub temu, da njihova delovna mesta ne predstavljajo večje nevarnosti za poškodbe. Prepričani smo, da je precej delavcev tudi takih, ki prejmejo zaščitne čevlje, pa jih ne uporabljajo. Nihče od teh se nam še ni pritoževal z izgovorom, da zaščitnih čevljev ne nosi zato, ker delovno mesto ne predstavlja nevarnosti, ampak se izgovarja, da so čevlji pretežki, prenerodni ali prevročni. Delno take izgovore lahko upoštevamo, vendar od predpisa ne moremo odstopiti, ker nam nihče ne jamči in tudi ne more, da se delavec ne bo poškodoval, če zaščitnih čevljev ne nosi. Običajno je zahteva takih delavcev, ki nočejo nositi zaščitnih čevljev, naj jim podjetje nabavi lažje čevlje — sandale. Razlage, da sandale kot zaščitna sredstva daje v uporabo samo tam, kjer se istočasno pojavlja statična elektrika in hlapi organskih topil, ne pomagajo. Drugačnimi čevlji — lažjih ne moremo dodeljevati kot zaščitno sredstvo, ker z JUS niso

priznani, niti jih za zaščitna sredstva ne priznava noben strokovni zavod. Dodeljevanje takih čevljev pa je mogoče samo s posebnim odobrenjem delavskega sveta podjetja, ki mora istočasno sprejeti zakoniti sklep, da se taki čevlji nabavljajo iz sklada osebnih dohodkov in ne iz materialnih stroškov kot ostala osebna zaščitna sredstva.

Od delavcev, ki so pri delu vestni in ki se zavedajo, da se jim pri delu lahko vsak trenutek zgodi nezgoda, nimamo posebnih zahtev za lažje čevlje. Vestno uporabljajo tista, ki so jim dana in predpisana.

Pred kratkim smo imeli v obratu I primer, ko je jeklena kapica v zaščitnem čevlju obvarovala delavcu prste na nogi pred udarcem. Delavec A. J., zaposlen v mehanični delavnici obrata I, je nesel 80 kg težak ročni škripec. Padel mu je na nogo z višine enega metra. Ker je imel na nogi zaščitne čevlje, do poškodbe ni prišlo. Obvarovala ga je kovinska kapica na čevlju.

RUDI NADIŽAVEC

ZAKAJ TAKŠNO RAVNANJE?

nadalj. s 1. strani

vremenu. Čeprav sta bili v domu le dve obiskovalki, je bilo poleg pritličja na stečaj odprto še prvo nadstropje, kjer so garderobne omarice, polne posteljnine. Kočo sem obiskal še ob 10.30 in dobil isto sliko oz. takrat drugačno vsaj kar se gostov tiče. V domu ni bilo nikogar, prostori so bili še kar na stečaj odprti. Torej nič čudnega, če kdo kaj izmakne, saj se kar samo ponuja, zlasti še, ker je mimo koč speljana pot. Torej nič čudnega, če bo ob inventuri kaj manjkalo. Takšen nered, brezbriznost in pomanjkanje čuta odgovornosti me je sililo k temu, da se čimprej oglašim pri upravniku gostišča Jelka, tov. Kobalu, ki je prevzel oskrbo. Že po izmenjavi pozdravov sem bil dokaj presenečen, ko mi je dejal: »Ravno prav si prišel, kajti nemogoče nam je še naprej skrbeti za vašo koč, s katero imamo več dela in skrbi kot z našim celotnim gostiščem, pa povrh še sitnosti in moralno škodo zaradi ravnanja in nastopanja vaših ljudi! Zato je tu pogodba o oskrbništvu in od danes naprej delajte, kakor veste in znate. Mi vam pod takimi pogoji koč ne moremo več oskrbovati.«

To me je presenetilo, ker smo bili do sedaj vedno v dobrih odnosih.

Tovariš Kobal je dejal: »Vedno sem bil prepričan, da hodijo v zimskem času na Pokljuko v glavnem le športniki, ki si želijo prijetnega oddiha, počasi se mi začenja utrjevati spoznanje, da ne hodijo na Pokljuko vsi le zaradi športnega užitka. Naša hiša je solidno gostišče, sicer res odprtega tipa, vendar še vedno pod okriljem Izvršnega sveta Slovenije, ki ga koristi v reprezentančne namene, zato moramo vedeti, kdo zahaja sem. Poleg tega imamo v domu določeno število uslužbenec raznih diplomatskih predstavništva, akreditiranih v Jugoslaviji, ki so na oddihu s svojimi družinami. Tako so vaši letovalci v noči od 21. do 22. januarja povzročili incident in so morali intervenirati organi javne varnosti, ker so izživali v gostišču. V koč so prišli z lastnimi ključi in zahtevali posteljino še za 6 ljudi, ki niso imeli napotnice, drugič spet so žalili strežno osebje in zmerjali upravnik za idiotom vpričo gostov. Tov. S. J. je pripeljal skupino razgrajčev in pretepačev, ki so iskali povod v našem gostišču.« Se bi

lahko našteval tov. Kobal, upravnik hotela Jelka, vendar je dejal, naj bo to dovolj.

Da ne bi kdo napačno razumel in to posplošil na vse obiskovalce našega doma na Pokljuki, kar bi bilo nepravilno in nepošteno, ker so določene skupine sodelavcev, ki večkrat gredo na Pokljuko, res solidne in pohvale vredne. Na žalost nekaj brezvestnejšev meče slabo luč na celoten kolektiv. Ali ne bi kazalo take ljudi kaznovati in jim prepovedati vstop v počitniški dom?!

Na koncu pogledjmo, koliko ljudi je v lanskem letu letovalo na Pokljuki in kakšni so bili stroški vzdrževanja.

Od 1.1.1966 pa do 31.12.1966 je bilo registriranih v počitniškem domu na Pokljuki 360 nočin. Za te nočnine je znašal izkupiček 103.800 SD, stroški vzdrževanja pa znašajo poleg tega še dodatnih 546.880 SD. Iz tega sledi, da vsakemu letovalcu na Pokljuki dodamo iz sklada skupne porabe še 1.519 SD za noč.

Za to vsoto bi naši letovalci na Pokljuki dobili cel pension v Športhotelu. Se ne bi splačalo razmisliti, kaj je ceneje?

PETER ŽIGANTE

VLOGA VODILNEGA DELAVCA

Na kvaliteto dela delavca v proizvodnji ali strokovni službi vpliva več činiteljev, kot so: vrsta dela, delovne sposobnosti, delovni uspeh, socialno stanje posameznika, osebni dohodek, delovno okolje itd. Na človekovo aktivnost in voljo do dela pa močno vplivajo tudi urejeni ali neurejeni odnosi med ljudmi.

Zaenkrat še vse preveč pozabljamo na vlogo človeka v proizvodnji, na njegovo prizadevanje, počutje, želje in odnose. Bolj nas skrbi kvaliteta naših izdelkov in dostikrat stroji. Kakor da na vse to ne bi vplival človek — delavec.

Da bi odpravili te osnovne težave, moramo storiti več kot samo ugotavljanje. Med drugim tudi nekaj za delovnega človeka. Če delavec čuti, da njegovo delo ni pravilno vrednoteno, se bo njegova aktivnost zmanjšala. Hočem reči, da imamo še vedno premalo poslušna za delo z ljudmi. Vodja delovnih enot, izmenski delovodje in vsi, ki imajo opraviti z ljudmi, premalo poznajo pomen dobrih odnosov, pomen zaupanja delavcev. V prejšnji številki Save smo pisali o pritožbah delavcev o odnosih med njimi in vodji. Dostikrat so imeli delavci prav. Posledice tega so, da je v kolektivu premalo proizvodnega duha in medsebojne pomoči, ni sodelovanja za doseg skupnega uspeha. Za to smo odgovorni vsi v kolektivu, posebno pa vodilni delavci v DE. Če vodja ali izmenski delovodja zna pravilno voditi skupino delavcev in njihovo delo pravilno vrednotiti, potem tudi uspeh ne izostane.

Neredko se dogaja, da se postavi vodja med skupino kot najpametnejši. Odločujoča in edina pomembna oseba! Prav je, da ima vodja skupine avtoriteto, toda naj si jo s svojim delom, znanjem in pravilnim odnosom do ostalih delavcev pridobi od ljudi. Nikakor pa ne, da si to ustvarja umetno, grobo, včasih celo z delom v DPO ali organih upravljanja.

Opažamo, da naši vodilni delavci v proizvodnji in tudi nekateri v strokovnih službah nimajo osnovnega znanja o vodenju in o delu z ljudmi. Pri kadrovanju na ta delovna mesta še vedno preveč poudarjamo njihovo strokovnost — nikdar doslej pa nismo razpravljali o sposobnostih vodenja, organizacije in urejanja medsebojnih odnosov. Za dobro vodenje in urejanje dobrih odnosov so na prvem mestu sposobnost poznavanja ljudi, upoštevanje njihovih hotenj in pravilno reagiranje na različne situacije, poštenost in doslednost. Znano je že, da delavci ne postavljajo več na prvo mesto OD. Na prvem mestu je želja po dobrih odnosih med ljudmi.

Vodilni delavci v naši proizvodnji in strokovnih službah se vse premalo zavedajo odgovornosti, ki jih imajo pri urejanju medseboj-

Točenje olja na novi napravi v valjarni II.

nih odnosov. Če le-ti niso dobri, potem krivdo vale na drugega. Prav to pa je dokaz nesposobnosti in v takem primeru je prav, da človeka premostimo. V pomoč vodilnim delavcem pa bi nujno morali pripraviti krajše seminarje, tečaje ali predavanja. Marsikdo je izrazil to željo, posebno pa še po predavanju tov. Česna na seminarju za člane organov upravljanja na Jezerskem.

Ko govorimo o intenziviranju proizvodnih kapacitet, o notranjih rezervah in o vrsti nalog, ki nas v letošnjem letu čakajo, bi vsekakor morali misliti tudi na odnose med ljudmi v Savi.

BLAŽ STUDEN

P. S. urednika:

Menim, da je to le polovica problema. Če kritično obravnavamo

odnos vodilnega delavca do ostalih, pa moramo opozoriti tudi na negativne pojave v odnosih delavcev do vodilnih. V zadnjem času opažamo vrsto izpadov, nediscipline, včasih tudi nedelavnosti delavcev v neposredni proizvodnji. Primeri, ko delavec naročeno delo slabo opravi ali prepočasi, nujno vodijo do napetega vzdušja med njim in vodjem. Demokratične odnose v naši družbi, v naši tovarni ne bi smeli pojmovati kot brezvladje, stanje, kjer si vsak lahko dovoli vse. Po nekaterih znakih sodeč prav zadnje čase močno opada delovna in tehnološka disciplina. Z vestnim delom, redom in izpolnjevanjem delovnih nalog in neposredni proizvodnji bodo marsikje tudi medsebojni odnosi boljši.

Pamet ne raste z brado

V ravnini je celo grič gora.

Molk je argument, ki se ga ne da ovreči.

Nič nam ne bi pomagalo, ko bi se mogli videti take, kakršne nas vidijo drugi. Saj ne bi verjeli!

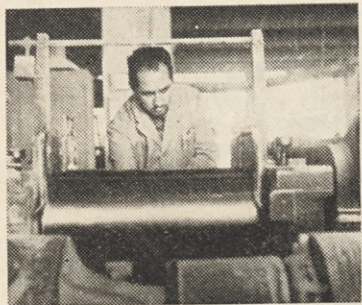
Doseči uspeh še ni dovolj; uspeti moraš vsak dan znova. Če obvaruješ mladega človeka napake, mu odvzameš tudi priložnost samostojne odločitve.

RACIONALIZACIJE

Po daljšem času je komisija za izume in tehnične izboljšave zopet dobila nekaj predlogov, ki so se realizirali in doprinesli vsem članom kolektiva precejšen prihranek.

Tov. Mirko Jovanovič je že eden izmed tistih, ki so dajali predloge komisiji za racionalizacije. Dal je predlog že leta 1964, vendar je moral zaradi obračuna počakati. Komisija je dobila njegov predlog že takrat, ko je bil zaposlen še kot izumski delovodja v premazovalnici. Predlagal je izboljšavo pri gumiranju posteljnega platna. Predno je dal predlog komisiji, ki ga je sprejela, so posteljno platno gumirali na ta način, da so dajali na eno stran 8 in na drugo stran 7 premazov. Tako gumirano posteljno platno pa je tehtalo 430 g/m².

Začeli so gumirati, kot je predlagal, in sicer na eno stran 5 in na drugo stran 5 premazov. S tem so prihranili material in čas, saj se je teža zmanjšala od 430 g/m² na 310 g/m². Leta 1965 so proizvedli na nov način kar 50.246 m platna. Pri tem pa je bilo prihranjenih kar 6.566.814 SD.

Mirko Jovanovič

Ker je služba kakovosti ugotovila, da na novi način gumirano posteljno platno drži ravno tako kot prejšnje in ni bilo v letu 1965 nobene reklamacije, mu je komisija izplačala odškodnino, in sicer 291.088 SD. V letu 1966 samo akontacijo 50.000 SD, sedaj pa še preostalih 241.088 SD.

Komisija za racionalizacije je po daljši razpravi osvojila pred-

log tovariša Julija Vidica, ki dela v ekonomatu. Ko se je imenovan zaposlil na tem delovnem mestu, je ugotovil, da naročamo določene stvari pri raznih proizvajalcih, ki so mnogo dražji kot drugi. Tako smo prej nabavljali materialne čerke po 270 SD, po njegovem predlogu pa čerke po 150 SD. Kuver-

Julij Vidic

te smo za interno uporabo uporabljali z glavo Save, ki pa je 4 dinarje dražja kot navadna. Tudi izhodne karte so dali prej tiskati v Gorenjski tisk, ki so stale 8 SD, sedaj pa 2 SD. Isto je tudi s kemičnimi svinčniki, ki so jih prej mesečno naročali, sedaj pa naročamo samo vložke. Poleg tega pa še nekatere druge podrobnosti, ki jih kupuje ceneje. Glede na letno količino porabe je bilo letno prihranjenih približno 1.441.000 SD. Predlagatelj pa je za to dobil 15.000 SD odškodnine.

Kot je razvidno, je med člani kolektiva še mnogo takih, ki imajo različne ideje in koristne predloge, zato ne odlašajte z idejami, ampak jih zapišite in oddajte komisiji. V kolikor pa ne morete ali ne znate svoje ideje prenesti na papir, stopite do referenta za racionalizacije, ki vam bo uredil vse potrebno, da bo komisija predlog, v kolikor je dober, realizirala, vam pa izplačala odškodnino. LOJZE ZALAR

Ni dolgo tega, ko smo v našem glasilu pisali, kako počasi delajo pri izdelavi prospektov za klinasta jermena in transportne trakove. Pred nekaj dnevi pa nam je tov. Hanek poslal več primerkov tiskanih prospektov. Objavljamo jih zato, ker menimo, da so dokaj lepo in praktično izdelani, saj uporabnikom nudijo navodila za uporabo, mere in

TRANSPORTNI TRAKOVI

Sava
K R A N J
TOVARNA GUMIJEVIH IZDELKOV

V prejšnji številki našega glasila smo objavili prispevek tov. Petra Žiganteja o gradnji na Stari cesti. Ker tedaj nismo imeli pripravljenih fotografij, jih objavljamo danes. Verjetno dosti članov kolektiva tega prostora v Kranju ne pozna, zato mu bosta morda v pomoč pričujoči fotografiji. V službi za družbeni standard so nam povedali, da je interesentov, ki bi radi gradili na tem prostoru, zelo veliko. Za eno prihodnjih števil bomo spet poprosili tov. Žiganteja, da nam bo o tem kaj več napisal

Kam gredo denarci?

Predno v tovarno gre, v gostilno ga neso noge, da kozarček ga izpije in laže osem ur odbije.

Ko urca dve (deset ali šest) odbije, na »gaštej« Savčan spet zavije. Tam ga kozarček, dva izpije in po potrebi še tretjega nalije.

Doma se žena »durh« jezi, de n'kol' dovolj denarca ne dobi.

Namesto za otroke — gre denar natakariči v roke.

In mož je zopet slabe volje, zato bo res najbolje, da še kozarček ga izpije in — po potrebi še drugega nalije.

In zopet žena tarna, kakšna je tovarna, ki možku ne da dovolj denarja, a nevede ga žena zagovarja.

drugo. Idejne rešitve je izdelal tov. Hanek Drašak. Tiskali pa sta jih Gorenjski tisk iz Kranja in Birotehnik iz Orosavlja.

KLINASTI JERMENI

Sava
K R A N J
TOVARNA GUMIJEVIH IZDELKOV

Razmišljanje o nas in . . .

Po vsem sodeč, bomo letos pri nas dosegli idealno stanje; življenjski standard ne bo padel, stanovanj bo dovolj, cene se ne bodo absolutno nič spremenile, odnosi bodo takšni, kot morajo biti — socialni, socialistični, predvsem pa dobri; delo bo vrednoteno in nagrajevano (ne več plačano) tako, kot ga bo kdo opravil in kolikor ga bo kdo opravil, odborniki in poslanci bodo glasovali le tako in tedaj, kot se bodo pogovorili s svojimi odborniki, zakoni bodo sprejeti le na osnovi realnosti, prilagojeni bodo življenju pri nas, bodo nekaj življenjskega (ne pa abstraktni, kot so bili doslej) itd. Skratka, »nekje« so našli čudežno palico, ki bo to uredila. Ne bo se dogajalo, tako kot npr. doslej, da so »nekje« sprejeli in izdali zakon in ga objavili v Uradnem listu, novinarji pa v svojih časopisih s pripombo, da to in tako zahteva naša politika in gospodarska reforma.

Kot smo zvedeli iz dobro obveščenih krogov, bodo odslej predstavniki inštitucij, ki jim bo zmanjkalo denarja za navadnega državljana (ne tudi za njihove OD) sklicali občane, državljane, upravljalce in volilce ter jim rekli: Daste? Ne daste? Pravl bomo pa z zakonom predpisali! Pa naj kdo še reče, da je to birokracija. Državljan, občani . . . oprostite, toda to je vendar nekaj najbolj demokratičnega. In novega. Tega si pred petimi, no, morda pred devetimi leti, nismo mogli dovoliti. Namreč naš državljan, občan . . . tedaj za to še ni bil zrel. Ni bil še sposoben vse to dojeti globalno, mikro in makro.

Zdaj pa je vse to drugače. Ste slišali in videli, kako resno in odgovorno se je vsega lotila SZDL? Ste slišali za simpozij o odgovornosti, za nove zakone s področja socialnega zavarovanja, reorganizacije študija na vseh šolah in stopnjah? Ste slišali za ukrepe ob prehodu na 42-urnik v Savi? In za 14. sejo DS podjetja? Seveda ste slišali in marsikaj tudi videli. Tudi gospodarska reforma je prinesla vrsto novih stvari. Res je, da je v tem trenutku življenjski standard nekoliko padel — uradno sicer ne, v praksi pa le. Toda to je trenutno. Čez čas pa bomo tudi to preživeli. In pozabili.

Ko prebiram poročila, referate, ko zasledujem konference in simpozije, postajam bolj in bolj prepričan, da bomo letos dokončno prenehali z obljubami, in da bomo vsaj 10 odstotkov od obljub, ki smo jih kovali, oblikovali 10, 15 let, letos poželi sadove. Menda smo vsi za to! Najbolj pa navadni državljani.

— navadni državljani — delavci po tovarnah in drugih inštitucijah; — nenavadni, posebni državljani — odborniki, poslanci, sekretarji, ki živijo dvojno življenje: na eni strani kot navadni državljani iz mesa in krvi, na drugi pa kot nekaj posebnega, na kar je ljudstvo lahko ponosno in — zadovoljno, da jih sploh ima; kadar so navadni državljani, so proti upadanju življenjskega standarda, kot posebni — nenavadni — si pa takšne samostojnosti ne morejo dovoliti. So pa izjeme! Urednik

ŠAHISTI NAJBOLJ AKTIVNI

Začetek šahovske sezone v letu 1967 je razgibal šahiste Save, saj dvakrat na mesec nastopajo na raznih turnirjih, poleg tega pa še veliko igrajo med seboj. Za vse to ima največ zaslug prizadevni organizator Jože Markovič.

Mesec december je bil vsekakor najbolj razgiban, saj so bila naslednja tekmovanja:

- mesečni turnir za december,
- novoletni turnir za prvenstvo Save,
- ekipni turnir v počastitev 29. nov. in 22. dec.,
- novoletni turnir za prvenstvo Kranja za posameznike.

Mesečni turnir za december — Z izredno gotovo igro je končno uspelo prekaljenemu igralcu Gazvodi zopet zmagati. Osvojil je kar 95 % točk. Borba za drugo mesto je bila vseskozi zelo napeta in je šele v zadnjem kolu prišlo do odločitve, kjer je s pol točke prednosti osvojil drugo mesto Stanešič, tretji je bil Jugovič, četrti pa Požar.

Ekipni turnir v počastitev 29. nov. in 22. dec.

Ekipa Save: Stanešič, Veselič, Gazvoda, Vreg in Požar — je z uspehom zastopala občinsko ekipo ZMS Kranj, saj je v zelo hudi konkurenci zasedla drugo mesto.

Rezultati posameznih dvobojev so bili naslednji:

ZROP : ZMS 3:3, ZVVI : ZMS 2,5:3,5, JNA I : ZMS 1,5:4,5, JNA II : ZMS 2:4, ZB : ZMS 0:6

V tekmovanju posameznikov je prvo mesto osvojil mojstrski kandidat Dušan Bavdek, drugo mesto pa so osvojili tile tekmovalci: Stanešič, Veselič, Gazvoda in Vreg (vsi iz Save) in zato prejeli lepe knjižne nagrade. Če upoštevamo, da v ekipi Save nastopajo le četrto kategorijski, je to zanje eden največjih uspehov, saj so za prvim mestom zaostali le za pol točke.

Novoletni turnir

Množičnost, velike priprave posameznikov, precejšnja izdržljivost, to so glavne karakteristike novoletnega turnirja. Kako tudi ne, saj je bil to dokončen obračun med Jugovičem, Gazvodo, Vregom, Požarjem in Stanešičem, vendar sta na veliko presenečenje posegla vmes še Toplak in Požek.

Po prvih kolih sta se pokazala glavna favorita Požar in Toplak, vendar do konca nista vzdržala, saj 4 ure igranja utrudila še dosti bolj izkušene igralce.

V osmem kolu je bilo jasno, da sta izpadla iz boja za prvo mesto tudi Vreg in Stanešič, saj sta utrpela dva nepričakovana poraza. Dokončna odločitev je padla v zadnjih treh kolih, kjer so se srečali med seboj glavni favoriti.

Kako je igralo prvih sedem igralcev:

Roman JUGOVIČ — s pazljivostjo pri igranju na uro in dokaj lepo pozicijsko igro je z gotovostjo osvojil prvo mesto.

Vid GAZVODA — pozna se mu izkušnost pri igranju na ure, vendar je z nekoliko preveč forsirano igro imel tudi nekaj spodrslijavov.

Vlado STANEŠIČ — z zelo lepo, teoretsko mogoče najbolj dovršeno igro, že na večjih turnirjih bi le z malo sreče lahko osvojil prvo mesto.

Zvone VREG — z nepazljivim igranjem na uro si je zapravil vse možnosti za boljše uvrstitve.

Nejko TOPLAK — pozna se mu daljša odsotnost s turnirjev, tako da ni zdržal, kakor je začel. Z igro pa je pokazal, da bo še večkrat lahko »poskočil« med glavne konkurente.

Jure POŽEK — s takšno igro lahko na prihodnjih turnirjih pričakuje še večje uspehe.

Mirko POŽAR — z zelo forsirano igro si je ustvaril lepe pozicije, vendar je v končnici od takšnega načina igranja odstopil kar se mu je potem tudi maščevalo.

Vsi sodelujoči so prejeli od pred. sednika UO lepe praktične nagrade.

Dvoboj Sava : JNA

Prvi dvoboj je bil odigran v domu JNA in se je končal z rezultatom 5:2 v korist Save.

Povratni dvoboj je bil odigran 29. I. 1967 v upravni stavbi na de-

setih deskah. Kljub temu, da je bila ekipa okrnjena, saj so manjkali Habe, Vreg, Gazvoda in Jugovič — le-ti predstavljajo na vseh tekmovanjih našo prvo ekipo — je Sava tudi drugi dvoboj odločila v svojo korist z rezultatom 7:3.

ZVONE VREG

Danes bom malo »obrala« delavce, ki imajo garderobo v tehenični hali. Veste, kar strah me je bilo iti med omarami. Z vsake druge visi po ena delovna bluza ali hlače pa tudi predpasnik. Ne vem, ali ti ljudje nimajo svojih omarič, da kar na vrh mečejo svojo obleko? Omare so okrašene kot novoletna jelka. Najprej sem mislila vse skupaj pomesti in postaviti pred vrata za garderobo, pa sem se premislila. Če bi to naredila, bi verjetno ta obleka ležala tam še in še, saj bi vsak raje tisti kup preskočil kot pa, da bi svoje pobral in spravil v omaro. In pustila sem pri miru in sem si mislila, da imajo radi okrašene omare. Drugič, ko se bom spet tam mudila, bom pobrala in odnesla, samo da ne bo potem, dragi kolegi, kdo jokal, da mu manjka bluza ali hlače, ki so nujno potrebne za vsakodnevno delo v tovarni. Dajte, pospravite malo, da vas ne bom po zobeh vlačila!

Zdaj pa v mojo smetišnico še oddelek prevleke valjev in vsi tisti, ki so odgovorni za naslednje: Delovnega prostora nam primanjkuje iz dneva v dan. V spodnjem koncu tehnične hale, kjer domuje omenjeni oddelek, se na precej velikem prostoru bohotijo razni zaboji. To je namreč embalaža za valje, vsaj tako so mi tam dejali. Vendar bi morali najti prostor za take stvari nekje drugje in ne ravno v oddelku, kjer zavzemajo prostor, ki je predviden za proizvodnjo. Upam, da bodo, v kolikor bodo odgovorni za to, ti zaboji našli svoje pravo mesto. Samo ne v hali, ker ne spadajo tja.

Tudi mehanična delavnica se seli v nove prostore že to-

liko časa, da...

Upam, da ne bom prej upokojena, kot pa bo to urejeno. Veste, vajarna menda z odprtimi rokami čaka na tisti prostor, kjer je zdaj mehanična. Je pač stvar taka: počasi, pa gotovo. Le kdaj bo prišel tisti čas, ko bo hitro tudi — sigurno. Verjetno s takim delom še dolgo ne. »Mehankarji«, zavedajte se, da bo prišel tudi tisti čas, ko bom za vami ta prostor pometla. Ali pa tudi z vami, saj je moja metla več kot močna in jezik še močnejši. Pisati pa tudi znam in ne bi rada, da delavci mislijo, da ste nesposobni. Jaz menim, da ste, zgleda, da vam manjka organizacije.

Nekaj besed še na račun naših kurirjev. Upam, da ne boste zamerili, če sem preveč konkretna. Veste, kurirji so čudni tiči. Včasih je veljal kurir za hitrega, zanesljivega in ne vem kaj še, človeka. Toda danes tega ne morem reči! Zadnjič sem pisala, seveda službeno, v obrat 1. Pošto sem poslala po kurirju, prepričana, da bo to najhitrejše in ker je bilo službeno, tudi zaupno. Drugi dan me je tisti, ki bi moral pošto dobiti, nahrulil po telefonu, zakaj mu nisem poslala podatkov. Ko sem mu hotela pojasniti, je od jeze položil slušalko. In veste, kdaj so podatki (pošta preko kurirja) prišli tja? Šele tretji dan nekaj pred drugo uro. Je to hitrost in zavest kurirja? Verjetno nas je precej takih hitrecev, vendar kurir ne bi smel biti med nami. Treba jih je poučiti, kaj in kako mora delati kurir, če pa ne bo zaleglo, jim bom jaz z metlo pomagala.

Lep pozdrav

Micka Gumica

VTISI IZ TOVARNE BAYER

Tovarno Bayer je ustanovil leta 1860 dr. Leverkusen, po poklicu farmacevt in kemik, ki je v začetku proizvajal samo barvo ultramarin. Njeno lokacijo je diktirala reka Ren, ki še danes predstavlja najcenejši transport in zato po njej še danes prihaja 40 odstotkov surovin. V tem majhnem obsegu je tovarna ostala do leta 1892, ko je bila postavljena tovarna barv — Bayer. Pozneje so pričeli v sklopu podjetja dvigati proizvodne dvorane tudi za druge proizvode, tako so 1916 pričeli v novem oddelku proizvajati prvi sintetični kavčuk v Nemčiji. Pozneje so to proizvodnjo ukinili zaradi slabe ekonomike. Po letu 1930 pa se je to podjetje pričelo hitro razvijati v kemijski koncern z najrazličnejšim proizvodnim programom. Tako velik del njihove površine pokrivajo proizvodni oddelki pomožnih sredstev za lake, barve, sintetični kavčuk, fil-

me in fotografski papir (GEWART — AGFA, polovico delnic ima Bayer) žveplene in druge kisline, eden od njihovih najvažnejših proizvodov pa so še vedno njihova zdravila.

Pred ogledom celotne tovarne smo si najprej ogledali maketo podjetja, ki zavzema 5.000 m². Vso temeljno, anorgansko proizvodnjo so namestili ob reki (prikladno za prevzem surovin), predelovalna industrija pa je v notranjosti in se zaključuje v skladiščih, ki so ob nakladalni rampi železniškega tira. Podjetje ima dosedaj najvišji tovarniški dimnik, zgrajen v Evropi, saj je visok 200 m, kotlarna nudi najvišji možni pritisk pare — 200 atmosfer. Tovarna sama zaposluje približno 55.000 delavcev v Leverkusnu, njihove podružnice v Belgiji in drugje pa še 35.000 delavcev.

Upravna zgradba je bila zgrajena v počastitev nameščencev, ki so padli v prvi svetovni vojni in je grajena vsa v marmorju. Vsi udeleženci smo dobili rumene čelade, ki smo jih ob ogledu podjetja, ki smo ga povečini gledali

Nastop dela delavcev po odslužitvi kadrovskega roka

Večje število naših delavcev služi vojaški rok. Nekateri so odšli po 8. aprilu leta 1965, to je po datumu, ko je začel veljati Temeljni zakon o delovnih razmerjih (TZDR).

To je prva skupina delavcev, katerim zaradi odhoda na odslužitev vojaškega roka po določilih TZDR ni prenehalo delovno razmerje, ampak so ostali še naprej v delovnem razmerju (člani delovne skupnosti); le, da jim vse dolžnosti in pravice, ki se pridobivajo na podlagi dela in iz dela, za ta čas mirujejo.

Na podlagi 131. člena TZDR imajo pravico taki delavci neposredno po odslužitvi vojaškega roka vrniti se na delo v isto delovno organizacijo.

Glede na tako zakonsko določilo pozivamo vse delavce, ki so na odslužitvi vojaškega roka, da nam najkasneje 14 dni pred odslužitvijo vojaškega roka sporočijo, če nameravajo delo nastopiti ali ne, da bomo lahko pravočasno planirali njihovo zaposlitev. Istočasno naj nam sporočijo tudi datum nastopa dela.

Obvestila naj vsi vojaki pošljejo KS podjetja. Tisti, ki so svoj prihod že najavili, jim tega ni potrebno ponovno storiti.

iz avtobusa, poveznili na glavo. Med eno in polurno vožnjo so nam pokazali le nekaj oddelkov, tako proizvodnjo nekaterih barv, žveplene kisline, elektrolizo nekaterih soli, posebno cinobra (ta oddelek zavzema ogromno dvorano in porabi več energije kot ves ostali del tovarne). V oddelku so tako močna magnetna polja, da so nas naprej opozarjali, da je pametneje pustiti vse v avtobusu. To smo praktično preizkusili s kovanci.

Zelo močan vtis pusti ogled farmacevtskega proizvodnega oddelka, kjer je kompletno embalaranje do konca avtomatizirano, v oddelku za antibiotike napravijo zaposlene žene vtis, ko da so ušle z Marsa, tako so vsestransko zaščitene z obleko, UV-očali, posebnimi čevlji, rokavicami. Ko smo se pozanimali, če to delo kljub močni zaščiti škodljivo vpliva nanje, so nam odgovorili, da do sedaj še niso ugotovili na njih škodljivih posledic. Na seznamu delavk v antibiotičnem oddelku pa smo videli v glavnem sama španska, italijanska in francoska imena!

Po ogledu obratov smo si ogledali tudi laboratorije ter prostore za proizvodnjo gume ter za testiranje proizvodov. Laboratoriji so strogo smiselno razdeljeni, tako je posebej nameščena medfazna kontrola, dalje posebej preizkušanje mehanskih lastnosti npr. soba z dinamometri, z abrazijskimi Shoonay-aparati, staranje itd. Poskusna postaja za preizkus avtoplaščev, ki so nam jih pokazali, ima vedno možnosti menjave hitrosti do 120 km/h, torej imajo gotovo še drugo poskusno postajo. Zanimivo je, da nimajo niti enega aparata iz vzhodnega dela Evrope, tudi v skladišču nismo videli niti ene surovine od tam, torej primerjalnih analiz z njimi ne delajo.

Uporabno-tehnični oddelek šteje približno 3.000 ljudi, z nekaj sto kemiki, od tega dela 600 ljudi s 30 kemiki na gumarskem oddelku, ki je najmočnejši, slede umetne mase, tekstilni oddelek, usnjarski oddelek itd.

Tovarna ima v zvezi s svojim širokim področjem proizvodnje zelo zapleteno prodajo proizvodov, za kar rabi precej administrativne površine. Zato je pred nekaj leti zgradila 122 metrov visoko jekleno skeletno stavbo, ki sicer predstavlja novo upravno poslopje, vendar so se v njej v glavnem naselile prodajne službe. Ima 33 poslopij, v njej je zaposlenih 2.500 ljudi, z vrha te stavbe pa je krasen razgled po vsem tovarniškem ozemlju, in na objekte, ki so namenjeni zabavi uslužbencev tega koncerna. Tu je tudi z vso ljubeznijo negovan japonski vrt, v katerem ne manjkata niti čajnica niti tempelj, okrašen z eksotičnim zelenjem in vodnimi slapovi. Tudi druge javne zgradbe v Leverkusnu, ki jih je financiral v glavnem Bayer, tako bolnico, šole in tudi cerkve, spominjajo na brazilsko fantazijo arhitektov — graditeljev. Delavce in nameščence vozijo na delo in domov tovarniški avtobusi. Njihov delovni čas je različen, da ne pride do prevelike gneče (deljen delovni čas od 7. do 16. ure za delavce in od 8. do 17. ure za uslužbence). S pomočjo podjetja so si delavci zgradili lične individualne hišice z lepo in okusno urejenimi vrtovi. Za kosilo je poskrbljeno za vse zaposlene, tako da je v obratu polno priročnih kantin, kjer dobe kompletno kosilo s sadnim sokom in slaščico za 2,50 DM, raznolikost teh kosil je tolikšna, da se v enem mesecu niti ena jed ne ponovi. Na razpolago je tudi ogromna beletristična knjižnica s knjigami v mnogih svetovnih jezikih.

Povsod na tovarniškem ozemlju smo našli na znak BAYER-jevega križa: halje, brisače, milo, pepelniki, krožniki, žlice, čaše itd., vse to nosi svojo oznako, da niti trenutek ni mogoče pozabiti, da za vse to skrbi Bayer.

META MITROVIČ

Upravno poslopje koncerna Bayer

